

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

15. De frangentibus carceres, vel inde fugientibus, dum eorum causa
agitur. Ex part. 4. tract. 7. res. etiam 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

tenet doctus Inquisitor Vmbertus Locatus in *praxi Inquisit. ver. penitentia*.

5. Nota etiam hic, quod qui iniunctas poenitentias non modo non adimplet, sed animo obdurato adimplere recusat, velut impenitens est iudicandus; & si nolit respicere, tradendus est Curiae seculari. Idem dicendum est si poenitentiam impositam propter haeresim probatam recipere renuit. Ita Pegna *part. 3. comment. 14* & Soula *loc. cit. num. 7.* & alii. Vnde hic inferitur decisio illius dñi, nempe quid facere debeant Inquisitores contra nolentes abjurare? Respondeo, quod abjurare recusans habetur pro convicto, & Curiae seculari tradendus est, ex constit. Martini V. sed tunc statim Curiae seculari tradendus est, quando aut confessus, aut convictus, aut in haeresi manifestè deprehensus abjurare renuit; si autem non fuerit confessus, vel convictus, tunc non statim Curiae seculari tradatur, sed antea excommunicabitur, & in excommunicatione si per annum steterit, tamquam haereticus condemnabitur & ita docet Vmbertus Locatus in *praxi Inquisit. ver. suspicio*, num. 8. Hippolytus Riminaldus *lib. 4. conf. 395.* num. 64. Eymericus in *director. Inquisit. part. 2. quest. 55.* & ibi Pegna *comm. 80.* Deltius in *disquisit. mag. lib. 5. sect. 12.* & ideo Soula in *aphor. lib. 2. cap. 40. num. 16.* sic ait: Refractus abjurare de levi, non statim est Curiae seculari tradendus, sed prius excommunicatur, & si per annum pertinaciter in excommunicatione persistat, Curiae seculari traditur, Sic ille.

RESOL. XV.

De frangentibus carceres, vel inde fugientibus, dum eorum causa agitur? Ex p. 4. tr. 7. Ref. etiam 15.

§. 1. **C**arceratum pro haeresi si fugiat, pro convicto habendum, & tanquam haeticum damnandum, tradit Zanchinus de *haeret. cap. 10. num. 4.* & quod magis mirum est, ibi Additionator Campegius, vir quidem doctus, in *addit. lit. B.* vide etiam *Malcardum de probat. tom. 2. concl. 820.*

2. Sed merito adversus Campegium surrexit Simanca in *annot. dñi. Zanchini cap. 8.* & in *Cathol. institut. tit. 16. num. 23.* Io. Rojas de *haeret. part. 2. asser. 15.* Pegna in *direct. part. 3. comment. 35.* & novissimè Soula in *aphor. Inquisit. lib. 2. cap. 26. num. 37.* & Ioseph Aldrete de *disciplina tuenda lib. 2. cap. 8. num. 25.* Ratio est, quia in tali casu praesumendum est reum fugisse carceris radio, aut metu falsorum testium, vel ob timorem tormentorum, & non quia haberet errorem in intellectu; non debet tamen ob dictam fugam impunitus evadere, & ideo ait Soula in *aphor. Inquisit. lib. 2. cap. 26. num. 32.* quod arbitraria poena debet puniri, sed non descendit ad aliquod particulare, quod fecit Pegna *loc. cit.* ubi sic asserit. Qui dum custodiretur pro haeresi, de carceribus effugit, consuetudine potius, quam lege aliqua receptum est, praesertim in Hispania, ut si sit Nobilis, Doctor, Religiosus, aut aliàs honorabilis civis, custodiatur arctius, & durius puniatur; quod si vilis sit, publice verberibus flagellandus, & causa haeresis in suo statu permanens tractatur, quamquam & aliis poenis arbitrariis puniri possunt. In quo mitius est, cum illis agendum, qui custodis negligentia evaserunt. Ita Pegna, & post illum Paramus *lib. 3. quest. 4. num. 72.* & Sesse *tom. 4. decis. 471. n. 6.*

3. Notandum est tamen hic cum Soula *num. 37.* Rojas *num. 185.* Pegna, & aliis quoddam licet, ut dictum est, detentus in carcere pro crimine haeresis, si aufugiat, neque pro confesso, neque pro convicto habetur, tamen resultat contra ipsum non solum ut ait Soula, indicium ad torturam, sed si non compareat, x

tali indicio cum aliis adjuncto, potest citari ad comparandum, & si non compareat, potest condemnari. Vide etiam Sesse *num. 8.*

RESOL. XVI.

De falsis testibus.

Et an supradicti poena talionis sint condemnandi?

Et quid de filiis, & nepotibus testis falsi?

Et an Inquisitores possint punire, & quibus poenis, cum quibus prece, minis, aut pretio testem corripit, vel falso in Sacro Tribunali contra aliquem deponeret? Ex p. 4. tr. 7. Ref. etiam 16.

§. 1. **E**sse supradictos poena talionis condemnandos, tenent viri doctissimi, ut Ioan. Rojas de *haeret. part. 2. num. 156.* Antonius Gomez in *leg. Tauri. 83. num. 8.* & cecilius in *sum. tom. 1. & de haeret. cap. 1. n. 14.* & alij, & patet ex constit. Leonis X. qua decretum est, testem falsum qui innocentem opprimere, tanquam haeticum voluit, Curiae seculari tradendum esse, & quidem urget major ratio in hoc crimine, quam in aliis, ut poena talionis imponatur, nam in hoc crimine nomina testium non publicantur, unde datur major ansa ferendi falsum testimonium.

2. Verum his non obstantibus, regulariter contrarium servatur in praxi, tam in Romana, quam in Hispanica Inquisitione. Vnde rectè Sanctarell. de *haeret. cap. 39. dub. 3. num. 17.* asseruit, quod in Tribunali S. Inquisitionis falsi testes non puniuntur poena talionis, & citat Farinacium, Zanchinum, Campegius, & alios: dixi regulariter, quia primam sententiam admittit Soula in *Aphor. lib. 2. cap. 8. num. 29.* Caltrus Palaeus in *sum. tom. 1. tract. 4. disp. 8. punct. 15.* & Simanca *tit. 64. num. 90.* & 91. quando ex falsa testificatione reus fuerit combustus; tunc enim putant falsum testem puniendum esse poena talionis, & sic praestitum fuisse in Inquisitione Lagronensi testatur, quod factum approbo, quia certe teneo illos Inquisitores, ut moris est, consuluisse supremum Inquisitorem Hispanicam; nam illo inconstituto hoc facere minime Inquisitoreslebent, & ideo Salzedus in *addit. ad praet. crim. min. Diaz. cap. 93. lit. B.* sic ait: In Romana Curia supremus & Generalis Inquisitionis Senatus, minime consuevit testes falsos seculari Curiae tradere, sed aliis poenis eos punit; ex quo quando talis casus eveniret, inferiores Inquisitores inconstituto supremo Inquisitionis Senatu, non debent testes falsos, qui graviter nocuerint, Curiae seculari puniendos relinquere. Itaque si testes falsi de vera & formali haeresi contra aliquem deposuerunt, qui ut haeticus negativus combustus fuit, & ejus bona fuerunt publicata, si Inquisitores pro tam gravi crimine existimaverint ad condignam punitionem testes seculari Curiae tradendos, oportet ut consulant generalem Senatum Inquisitionis, quia tam gravis poena absque expressa lege Canonica, praetextu cujuscunque opinionis huius, vel illius Doctoris facile imponenda non est; quia decretum illud Leonis X. non est ubique receptum, nec voluit quod ut lex universalis observetur; quod si ipsi propria autoritate eos punire decreverint, poena perpetui carceris, aut condemnatio ad tritremes erit imponenda productis prius tanti criminis reis in publicum spectaculum. Ita Salzedo.

3. Sed audiamus Soulam in *aphor. Inquisit. lib. 2. n. 8. num. 27.* sic asserentem: Testis falsus in crimine haeresis gravius, quam in aliis criminibus puniendus est; regulariter tamen Curiae seculari non traditur, sed producit in publicum spectaculum ligatis manibus & pedibus, discooperto capite in camisia, sustigatur, ad tritremes mittitur, aliisque poenis plectitur, ut mita infam,